

Fråga advokaten

Jon Kihlman

? I de nya allmänna bestämmelserna för entreprenader, AB 04, finns i 10 kap. 1 § en bestämmelse om "förenklad tvistelösning". Vad innebär ett sådant förfarande i förhållande till ett vanligt förfarande enligt AB 04?

Marcus

Bestämmelsen i AB 04 om förenklad tvistelösning innebär i korthet följande. Parterna kan gemensamt hänskjuta en tvistig fråga till en skiljeperson. Skiljepersonen ska efter en begränsad skriftväxling mellan parterna meddela beslut om hur tvisten bör lösas. Beslutet anges vara bindande för parterna om de inte enas om en annan lösning eller någon av dem inom en månad anmäler missnöje med beslutet.

BESTÄMMELEN OM förenklad tvistelösning synes vara inspirerad av förenklade skiljeförfaranden och medlingsförfaranden enligt till exempel Stockholms Handelskammars Skiljedomsinstitutets regler. Skiljeförfarandet leder till en skiljedom, som i sig är en så kallad exekutionstitel, medan medlingsresultatet genom en särskild skiljedom kan göras till en sådan. En exekutionstitel kan ligga till grund för verkställighet genom kronofogdemyndighetens försorg. Eftersom skiljepersonens beslut knappast är en exekutionstitel, behöver bestämmelsen om förenklad tvistelösning inte innebära någon förenkling, utan kan tvärtom medföra att en tvist blir mer långdragen än vad den annars skulle ha blivit, eftersom den inte ger en vinnande part något tvångsmedel. Härtill kommer att en missnöjd part kan "överklaga" beslutet genom att anmäla missnöje. Det innebär om en tvist enligt 9 kap. AB 04 ska lösas genom skiljeför-

farande att tvisten kommer att hanteras i två instanser i stället för en. Om tvisten i stället ska lösas i allmän domstol blir det i värsta fall fråga om fyra instanser i stället för tre. Ur parternas perspektiv kan inte heller det sägas vara någon förenkling.

ETT SÄRSKILT PROBLEM med förfarandet enligt AB 04 är att skiljepersonens beslut, trots att det anges vara bindande för parterna, knappast är mer bindande än vad det ursprungliga avtalet är. En part som inte anmäler missnöje inom den föreskrivna månaden förlorar således i och för sig knappast rätten att påkalla skiljeförfarande eller stämma i allmän domstol enligt bestämmelserna i 9 kap. AB 04, låt vara att en part som inte anmäler missnöje rimligtvis försätter sig själv i ett sämre läge i en framtida process än vad som skulle ha varit fallet om den hade anmält missnöje.

DET ÄR EN självklarhet att man inte ska stämma eller påkalla skiljeförfarande så snart man har en chans. En förnuftig part försöker alltid tillsammans med motparten finna en lösning som är ändamålsenlig och som bland annat bygger på prognoser om hur en domstol eller skiljenämnd skulle avgöra tvistefrågan. Först om det inte lyckas, finns det anledning att överväga en ansökan om stämning eller påkallande av skiljeförfarande. Det finns som jag ser det ingen anledning att i ett särskilt avtalsvillkor ange att parterna har en sådan

möjlighet. Den finns med eller utan särskild avtalsreglering. En annan sak är att det föreslagna förfarandet i enskilda fall kan vara en både lämplig och framkomlig väg till en samförståndslösning.

JAG ÄR INTE FÖRTJUST i bestämmelser som den här behandlade. Avtal ska enligt min mening skrivas i imperativform. Det är inte mycket värt att i ett avtal tala om vad parterna gemensamt kan göra. Sådan text är inte avtalstext i egentlig mening, utan snarare en manual för hur parterna kan – eller bör – agera. Den gör avtalet onödigt omfattande och skymmer avtalsvilkorens huvudsakliga funktioner: Att fördela värden och risker mellan parterna och att skapa ordning i deras relation.

Det sker bäst genom att parterna ges rätten att oberoende av vad motparten tycker agera på visst sätt.

FAKTA

JUR. DR JON KIHLMAN är advokat vid Gärde Wesslau Advokatbyrå i Stockholm. Hans specialiteter är avtalsrätt, särskilt köprätt, offentlig upphandling samt transporträtt. I varje nummer besvarar han läsarnas frågor.

Maila frågorna till redaktionen@silf.se. Redaktionen förbehåller sig rätten att korta ner frågorna.